

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An minores 25. annis possint donare? Et an minor, & filius familias
possit promittere arrhas, & aliquid sic donare? Ex p. 8. tr. 6. res. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

De Donationibus. Resol. XXV. &c. 321

Fato conscientia donationes impuberum cum ratione facta, erunt validae.

RESOL. XXV.

An mutus, & surdus possint aliquid donare inter vivos? Et an possint donare causa mortis? Ex part. 5. tract. 6. Ref. 12.

Respondeo negatiue, glossa in l. qui id quod §. mutus. v. Donare ff. de donationib. vbi cum textus dicat mutum aut surdum donare posse, addit glossa id verum esse, quando non à natura, sed postea casu cecitas superuenit, quod idem multis citatis docet Antonius Gomez de quocumque contractu in lib. 2. var. c. 14. n. 29. & merito ius civile prohibuit supradictis contractibus inire, quia facile decipi possunt, & ita etiam docet Sanchez de matr. 1. lib. 1. disp. 8. n. 12.

2. Verum eita presentem quaestionem Azorius tom. 3. lib. 1. c. 3. quæst. vlt. sic ait. Queritur, an is, qui surdus & mutus simul est, donare queat inter vivos? Donare potest, at causa mortis non potest, si à natura vitium sit, sed si vitium casu contigerit, l. si reus, c. qui testamentum facere possunt. Et qui tantum est surdus, vel tantum mutus, donare non prohibetur. l. qui id quod §. mutus. ff. de donat. Hæc Azorius.

3. Sed non desinam hic apponere verba Marcelli Megalij in inst. 2. lib. 2. c. 3. g. 4. n. 135 vbi sic asserit. A lege civili prohibentur mutus & surdus inire omnes contractus illos, qui confici non possunt nisi vtroque loquente, & contractus verba intelligente, vt patet ex l. in princ. & l. mulier. ff. de verb. oblig. & ex l. in fin. ff. de al. & oblig. §. mutus. Inst. de iuril. stipul. Sed secus erit quoad contractus, qui sine verbis celebrantur, sed consensu, ut, aut aliis modis, eos enim mutus & surdus inire possunt, si signis, aut aliis corporis motibus eorum consensus & voluntas intelligi potest: vnde possunt emere, vendere, locare, & conducere, cum hi contractus non tam verbis, quam consensu consumentur, vt in l. si stipulor. §. fin. ff. de verb. oblig. & eadem ratione donare etiam possunt, vt in l. qui id quod §. mutus. ff. de donat. Obseruandum est tamen, quoad donationes distinguendum esse, prout distinguitur in l. si reus, c. qui testam. facere poss. vbi habes quando mutus & surdus testamentum facere, & causa mortis donare possint, non distinctio illa etiam quoad donationes inter vivos seruanda erit, vt notat glossa & Bartolus in d. l. qui id quod §. mutus. Quam glossam extollunt, & singularem appellant Romanus, & Alexander in d. l. si reus, c. possunt etiam hereditatem adire, vt in l. mutuum. ff. de acqu. hered. Necnon & matrimonium contrahere, vt in c. cum apud, de sponsal. quæ dicta sunt de mutuo & surdo quoad contractus, qui sine verbis celebrari non possunt. Limita primò, vt illos non possint celebrare per se ipsos, sed si facere hoc vellent per seruum presentem, nam tunc valeret contractus; vt in d. l. in princ. ff. de verb. oblig. Secundò limita, vt tantum habeant locum quoad illum mutum & surdum, qui prorsus non audit, aut non loquitur, sed secus de eo, qui tardè audit, aut tardè, & non ita articulatè loquitur, hi enim omnia facere possunt, vt dixi glossa in d. l. si reus, c. ver. permittimus & ex text. in §. item surdus. Inst. qui testam. facere possunt. Huc textus Megalij. Sed de aliquibus casibus ab ipso positus infra in specit quaerendum erit.

RESOL. XXVI.

An minor 25. annis possit donare? Et an minor, & filiusfamilias possint promittere arrhas, & aliquid sic donare? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 4.

§. 1. Dico, quod minores 25. annis, firmo destitutur iudicio l. in princ. ff. de minor. 25. ann. & propterea res mobiles sine curatrum auctoritate donare nequeunt argum. l. si curatorem 3. de in integr. rest. min. Petrus Nicolaus Mozz. in tr. de donat. tit. de person. inter quas cadere possit donat. n. 4. Quod si verò nullos habeant curatores, res mobiles tunc demum irrevocabiliter (quoniam intra 25. annos, causa cognita, isthæc donatio in integrum restitutionis auxilio retractari potest. d. l. 1. c. de in integr. rest. minor.) poterunt donare, si maiores facti, donationem eiusmodi ratam habuerint l. 1. & 2. c. si maior factus. 2. at. hab. Secus est in rebus immobilibus; harum enim alienatio minoribus planissime est interdicta: nec aliter subsistit, quam si cum decreti interpositione fiat. l. 2. vbi Duaten. C. si aduers. donat. l. non solum 4. l. minor 6. l. si minor 15. l. si pradium 16. & tot. cit. C. de prad. & aliis rebus min. sine decreto non alien. Menochius conf. 29. n. 4. & latius explicuimus ad §. 1. infra de iis, per quos agere poss. n. 23. & seq. Similiter prodigi donare vetantur, quia rerum administratio ipsis interdicta est. l. 1. c. boni 6. ff. de verb. oblig. Cur ita, quia mente carere videntur, cum luxus amantia dicatur. l. 1. ff. de curat. furios. & aliis, & c. l. his, qui 12. in fine ff. de tutoribus, & curatoribus datis ab his. &c.

2. Et tandem non desieram hic apponere verba Rodriguez in summ. t. 1. c. 165. n. 7. sic asserentis: [Los menores despues de los veynte y cinco años ratificando la donacion que hizierò antes desta edad, queda valida, y eficaz. Y nota, que sus curadores en su nonbre, auiedo justa causa pueden hazer donaciò, y alli pueden embiar presentes a sus maestros, como se vñ. Pueden tambien remitir las deudas que se deuen a ellos, quando no son liquidas, y claras, como lo dizen los Doctores. Nota mas que los menores sin licencia de sus Curadores pueden hazer las donaciones que otros de su edad, y condicion, estando en poder de sus padres, pueden hazer; pues, pueden perder en el juego algo, conforme lo que otros de su condicion, y estado acostumbra, como se dize en la materia del juego, y lo tiene Nauarro. Pueden mas sin licencia de sus padres, o Curadores, aun siendo menores de veynte y cinco años, teniendo vñ de raxon, hazer donacion de los bienes castrenses, y castrenses, porque estos tienen el dominio, y el usufructo como lo dize Syluestro, en la comun. Sic ille.

3. Sed hic obiter quaerendum est, an minor, vel filiusfamilias possint promittere arrhas, & aliquid sic donare: De minore respondeo non posse promittere bona immobilia, aut etiam mobilia pretiosa, quæ seruando seruati possunt, ad quorum alienationem requiritur decretum iudicis, vt habetur l. lex 22. C. de admin. tur. Aduerte tamen, quod si artharum nomine absque decreto iudicis fiat donatio horum bonorum, si post 25. annos minoris quinquennium elabatur, ratificatur, & valet, l. si quando, c. si maior factus. Quæ de te latè Th. Sanch. l. 6. disp. 38. præcipuè n. 37. & seqq. De filio autem familias diuersa ratio est; nam si filiusfamilias pubes promittat arrhas, aut etiam donet, ex iis, ex quibus non lædit ius patris, potest illas promittere; aut etiam dare, de quo latè disputat Sanchez l. 6. disp. 36. per tot. præcipuè n. 1. & 2.

4. Sed non desieram hic apponere verba Baunij satis benigna pro donatione minorum infcio tutore; sic enim ait, in Theol. mor. tom. 3. d. 2. tr. 4. q. 10. Sentio enim cum Nauarro l. 4. conf. de sponsal. conf. 39. n. 11. pupillum pubertati proximum qualis est femina post nonum annum dimidiatum, & mas post decimum cum dimidio, contrahere posse, & contrahendo obligari naturaliter, ex l. 1. de al. & oblig. & ex §. pupil. de iur. stip. in inst. Ex quo sequitur eum quòq; in pupill. ætate donare posse validè, quia quæ ætas ad contrahendū sufficit, eadē quoque ad donadū est satis, sed pupilli, ac minores, tutoribus infctis, in rebus cõmunibus contrahere queunt, quia quicunque est capax consensus, capax est obligationis naturalis, quæ conscientia

Quoad hæc lege d. c. t. nam Rel. seq.

Sup. hoc in Ref. 156. & in alio §. eius 1. no.

Sup. hoc infra in Ref. 158. & supra in Ref. 21. §. Ad hæc. & in tom. 4. tr. 7. Ref. 17. ad medium.

conscientiam deuincit, vt tradunt Syluest. in verb. oblig. 9. 1. Angelus eodem §. 2. ergo cum consentire pupillus possit, potest etiam connaturaliter obligari. Verum est tamen leges minoribus ac pupillis tum loccurrere, ac si donando circumscripti sunt, si decepti, aut suam inscientiam fateantur, vel in iudicio rem donatam repetant, in integrum eos restitui, ac donationem rescindi posse.

5. In eorundem autem opinione, qui legibus civilibus facultatem adimi minoribus negant, disponendi de rebus suis in conscientia foro valide, rata futura est eorum donatio, donec à superiore, id est, curatore, aut iudice reuocetur in irritum.

6. De culpa verò qualitate, si quam tamen prædicti minores, ac pupilli, inscio tutore, aut curatore donando contrahant, nihil habeo quod dicam: mihi sane non est facile credere esse plusquam venialem. Nam si mortalis esset, id oriri oporteret ex harum rerum altera, neglectu scilicet tutoris, aut iniuria, quam amissione, ac iactura rei suae minor patitur; non primum, nam superat omnem fidem, tantam in curatore vim ac potestatem residere, vt pupillo suo imperare quid possit sub mortali, cum nec à natura id habeat, vt patet, nec à lege, nam nulla extat.

7. Nec secundum, primo, quia voluntati contraria est iniuria, quod hic non accidit, cum volens, id est, vltro, ac cogente nemine, pupillus sua donet. Secundo, quia cum ex dictis restitutionis in integrum sibi procurandae privilegio gaudeat, quod noxam ferat sibi imputare soli debet, non alteri. Ita Baunius (sed ne deseras

Infrà in Ref. quæ nunc hanc sequetur.

videre Fernandez, in Exam. Theol. mor. p. 1. c. 16. §. 9. n. 9. & infrà de donationibus minorum aliqua eorum adnotata inuenies in ordine ad restitutionem.

RESOL. XXVII.

An in casibus, in quibus minores non possunt donare, recipientes teneantur statim dona restituere? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 7.

Quoad hoc lege doctrinam præced. nor absque consensu curatoris tacito, vel expresse, quamuis valeat donatio, si veniens ad vigesimum quintum annum eam approbet, C. si maior factus. Quamuis non idem prohibeatur valide donare minor, quæ alij suæ conditionis & status donare solent, & inurbanum aut indecorum haberetur, si non donaret.

§. 1. R Espondeo negatiue cum Dicastillo de iustitia, lib. 2. rr. 5. disp. 1. dub. 2. n. 16. vbi sic ait, Minor 25. annis, si curatoris subest, donare nequit de bonis suis, quæ neque castrensia, neque quasi castrensia bona sunt, absque consensu expresse, vel tacito, & debito curatoris; censetur autem tacitus, vel debitus, respectu donationum, quæ alij paris conditionis viri secundum morem solent donare. Si verò profuse donat, quamuis peccet, censet Lessius c. 18. dub. 11. hoc peccatum non esse mortale, nec teneri ad restitutionem donatarium, donec à curatore repetatur, vel ipse donator petat restitutionem in integrum. Ita Caspensis. Et hanc sententiam tenet etiam Cardinalis

2. Rectè etiam notat Sanchez lib. 6. de matr. disp. 38. n. 21. Molina disp. 277. n. 2. Gomez var. c. 14. quæ accepta sunt à minore, non videri restituenda, antequam repetantur à curatore, vel à minore vtente privilegio restitutionis in integrum. Ita ille, cui adde Caspensem, in Cursu Theol. tom. 2. tr. 19. disp. 2. sect. 2. n. 13. sic asserentem: Minor 25. annis, si curatoris subest, donare nequit de bonis suis, quæ neque castrensia, neque quasi castrensia bona sunt, absque consensu expresse, vel tacito, & debito curatoris; censetur autem tacitus, vel debitus, respectu donationum, quæ alij paris conditionis viri secundum morem solent donare. Si verò profuse donat, quamuis peccet, censet Lessius c. 18. dub. 11. hoc peccatum non esse mortale, nec teneri ad restitutionem donatarium, donec à curatore repetatur, vel ipse donator petat restitutionem in integrum. Ita Caspensis. Et hanc sententiam tenet etiam Cardinalis

3. Et ratio huius sententiae erit, quia in his, quæ de licentia curatoris, aut tutoris, absque facultate iudicis alienari possunt, si pupillus absque licentia tutoris, vel Syracoris, alienet, putant multi naturaliter obligari,

quamuis non obligetur civiliter, nisi lex irritet eam, quam non putant irritare in hoc casu. Ita Rebellius 2. p. l. 1. de contratt. sect. 2. n. 27. Lessius n. 61. Sanchez l. 6. disp. 38. n. 3. Molina disp. 224. Oppositum tenet Covarruu. c. quamuis pactum 2. p. §. 4. n. 5. 6. & 7. Vtrumque probabile est satis, & hoc posterius valde consonat cum his, quæ diximus de invaliditate contractus, solennitate deficiente, quamuis non omnino conuincat ratio, atque adeò probabile oppositum. Itaque satis probabiliter respondendum est ad quæsitum nostræ Resolutionis negatiue.

4. Vnde ad confirmationem supradictorum non deferam hic apponere verba Stephani Fagundes de contrattib. l. 4. c. 6. n. 3. vbi sic ait. Minores viginti quinque annis, si curatores habeant, donare nequeunt de bonis suis, quæ neque castrensia sunt, absque consensu expresse, vel tacito suorum curatorum. Censetur autem dari consensus tacitus, vel debitus, vt possint ipsi donare, quantum aliis suæ conditionis & qualitatibus permittitur, quæ in re spectanda est nobilitas ipsorum, natalium splendor, & pressura eorum, quibus donant, quantitas patrimonij, & consuetudo loci, inter similes personas. Si profuse donent sine voluntate curatorum, peccabunt quidem contra obedientiam eorum, quibus præstare obedientiam teneantur; raro tamen mortaliter, quia nulli tercio faciunt iniuriam, nullum lædunt; unde, vt optimè notat Lessius non videntur donarij ad restitutionem teneri, donec donata à curatoribus in iudicio repetantur, vel ipsi donatores petant restitutionem in integrum. Hæc Fagundes, quæ sunt valde notanda ad tollendos scrupulos.

RESOL. XXVIII.

An tutores de bonis pupillorum possint donare? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 17.

§. 1. N Ota quod Molina 2. tom. disp. 272. distinguit de illa, quæ obsequia ita ad æqualitatem compensantur, vt sine ingenti ingratitudine, omitti non possent, imò à benefactore actio negotiorum gestorum, vel alia similis intentari potuisset, fateatur tutorem posse eam proculdubio facere ex bonis pupilli. Quod idem docet de alio secundo genere donationis, quæ ex gratitudine ad æqualitatem beneficia, vel obsequia compensantur, licet non tanta cum obligatione, vt quando famulo, qui strenuè seruiuit, ultra suum stipendium aliquid insuper donatur; si verò plusquam ad æqualitatem, moderate tamen compensentur obsequia, & beneficia, licet hæc ipsa retributio ex gratitudine oriatur, quæ non contenta est æqualitate, sed aliquid amplius compensat, & idèd possit parere familias in vita intra limites rectæ rationis, spectatis facultatibus suis, indigentia filiorum, & aliis circumstantiis, ita donare, & Ecclesiastici etiam de redditibus beneficij, & cū aliqua maiori moderatione: Prælati etiam Regulares de bonis Monasterij, quæ administrant; tutores tamen, vel curatores, parum, vel nihil dicit posse ita donare, nisi diues valde esset pupillus, & spectatis circumstantiis, iudicaretur expedire, ac decere, præsertim, si accederet titulus elemosynæ congruentis potius, quam donationis profanæ.

2. Hæc doctrina Molina placet Cardinali de Lugo de iustit. tom. 2. disp. 23. sect. 12. n. 146. si tamen aliquatulum explicetur, vt amplietur. Quod enim dicit de retributione aequali pro beneficiis, si intelligatur de æqualitate stricta, ita vt pro decem acceptis, seu pro obsequiis valentibus decem retribuuntur alia decem, nimis strictum videtur; nam si serui obsequia valebant decem, & totidem accepit pro stipendio, iam nihil ultra stipendium in pactum deductum posset ei à tutore ex gratitudine